

Any XI

Barcelona 3 de Mars de 1898

Núm. 496

Com poden veure es un patje,
ben format, guapo, aixerit...
¡Ab un patje així, malviatje!
s' ha d' estar molt ben servit.

Còpia fot. de A. Esplugas.

DE DIJOURS A DIJOURS

¡DESPERTA, FERRO!

*La patria 'ns crida...
¿qué fem?*

RES!... ¿Corrém, corrém á ajudarla?... ¡Sí, prou! Fora dels pobres que hi han d'anar per força, ningú du pressa. Tothom es molt patriota, tothom crida, tothom está á punt de fer *pinyas* ab 'ls yankées, pero ningú 's mou de casa com no siga per aná al estanch y á pendre un calent, de passada, sent la guerra als Estats Units entre xarrup y xarrup ab la tassa al davant.

—¡Vaya! Aquestos governs se 'ns rifan, (sentireu tot sovint en un recó de *Novedats*). Ja hauriam d'estar ananhi, ¡que tants romansos!

—Sí, senyó; (respon 'l mosso del café) si tothom fos com vosté, ja 'ns las tindriam temps ha; pero com que d'homes del gènit seu no 'n corren... ¡Voy!

Y es 'l senyó del recó que 's rifa als que se l' escoltan, porque no es capás ni d'aná á Gracia a peu; pero 'l mosso li fa sempre 'l segon per no perdre la propina.

—¡Ja dura massa aqueix estira y arronsa dip'lomátich! ¿Qué vol dir enviar mes gent á Cuba? ¡Mes amunt; á Washington! ¡Al corral mateix, vull dir jo, al mateix Parlament dels tocinayres s'hauria d'enviar un exércit y cop de fusell ve y cop de fusell va...

Aixó ho diu cada tarde un *sablista* de primera força en la Rambla de *Centro*; á lo qual replica un cómic sense contracta que no vol formar companyia per no fer mal á n' en Cepillo:

—¿No veu que aixó de Nortamérica es una comedia que convé anarhi afegint actes continuament pera mantenir l'interés dels públichs d'allá y d'aquí, y 'ls interessos dels actors-empresaris polítichs d'aquí y d'allá? Son camándulas dels de dalt que fan servir de programas d'aqueixa monstruosa funció d'espectacle als diaris *rotativeros*.

¡Qué ben dit! ¿oy? ¡L'ástima de cómic que 'n sigui! Perque sab desempenyar tots 'ls papers de patriota que se li presentin mentres vingui á darrera un xop de deu céntims ó un *caliquenyo*. Lo que diu ell:—Jo pogués desempenyar altrás cosas... Per fé 'l paper ray...

A teatro durant 'ls entreactes; á las *Academies* entre *coin* y *coin*; dalt dels tranvias que rodan la sínia, ¡just! 'ls de circumvalació; dins dels frontons, acabat un partit; en 'ls claustres de la Catedral davant del surtidor ahont fan ballar l'ou; al voltant de las bibliotecas al ayre lliure de la Rambla, part de fora dels kioskos; á ca 'n Parés davant d'un quadro modernista; als *Quatre gats* quan 'n Pere Romeu es fora; á tot arreu ahont se

presti parlar de la situació ab tota llibertat y sense distracció, lo patriotisme bull pero...

Qui no té per menjar, compra un bitllet de la Loteria y no pensa en res mes qu' en treuren una de grossa pera enviar á passeig á tots 'ls Mac-Kinleys haguts y per haver; qui no pot aná ab *charrette* va ab bicicleta y, montant, tant se li endona l'Islla de Cuba com l'islla del *Parque*; qui ha perdut al tresillo, procura se 'l burro tot sovint y arreplegar moltes *grogas* pera enjegar á dida á tots 'ls *Bots-forts* que 's presentin; y qui viu d'una rendeta, no mes se li encen dins del pit lo foch del amor patri quan llegeix 'ls insults de tan poca-solta d'aquella mena de *sanadors*, insults publicats en las *notas pesimistas* dels diaris de la noche que acabarán per fer tornar bojos á tots 'ls lectors que s'hi fixin.

Aixó, sí; de moment, de cop y volta, de primé entuvi, de repent, ab 'l *Noticiero* als dits, tenim tots mes dignitat que no sé qué y som mes valents que no sé qui.

—¿Encare tenen relacions la mestressa d'Espanya y l'amo dels *Hostals-Humits*? ¡Quina barra, després qu'el diu tantas pestas d'ellal! ¿Encare no sé n'ha desenganyat, la tonta, de las baixas passions que abriga lo poca-vergonya del *oncle Sam*? ¿Encare s'en fia?...

Aixís s'expressan molts *cándidos*, espanyols de bona fé, que s'electrisan cada vegada que 'l cable 'ns du novás mos-ras de la patxorra que gastan 'ls *jingoistas*, que... mala negada féssin.

Però aquets y tot, 'ls fills de la Patria nostra que donarian la sang (dihuen) pera defensar la integritat de la mateixa, si 's presentés lo cas d'haver de fer una lleva dels 20 als 40, m'hi jugo un plat de sang y fetje ab seba de yar kée vull dir, de porch, que la major part d'ells buscarian la mar d'impediments per no haver d'atravessar la mar d'aygua que 'ns separa d'aquells *tropa-suls* de Tampa... y *tampis*

Com casi tots, y sense casi, 'ls que alentan al poble desde 'l tamboret de la redacció, omplint quartillas y adobant telegramas pera farcir un patriotisme agafat pe 'ls cabells... Tots ells, 'ls altres y 'ls de mes enllá, si 's tractés d'aná á New-Yorch á sostindre 'l pabelló de casa, tindriam mal de ventre ó agafarian 'l *dengue*: si no 'ls hi féssin anar á *trancazos*... Ben net! De la teoria á la práctica hi ha tanta distancia com del «ja hi estém anant» al «altra feyna hi ha.»

¿Desperta ferro, hem comensat per dir? ¡Qué s'ha de despertar si es á p'é de rovell, del temps que jau en lo quarto dels mals endressos de la nació espanyola! D'aquí ve 'l mal.

PEPET DEL CARRIL.

A UNA NOYA CONMOGUDA

QUARESMAL

ROSETA!... ¿Qué veig?... ¿Tú aquí?..
 ¿Tu á un ball públich?... ¿Desdixada!
 ¿Tu tan jove y agraciada
 segueixes ja aquet camí?...

Mes no... ¡tas galdas s' encenen
 y alsar la vista no gosas!...
 Seu y ascolta quatre cosas
 qu' haig de dirte y que t' convenen.

Quan la papallona atreta
 per la flama esplendorosa
 vola entorn d' ella joyosa,
 ¿sabs lo que passa Roseta?...

Passa, que no recelant
 l' insecte ignocent, del llum,
 jugant ab ell, se consúm
 y pert la vida... ¡gosant!

Y quan son cos cremat és,
 en terra cau, abatuda,...
 ¡La papallona cayguda
 no torna á alsarse may mes!
 Igual qu' ella, ets tu Roseta

te is quinze anys, poca esperiencia,
 molt candor, molta ignocencia
 y ets ademés tan guapeta,
 que 'm temo, si vas aixis,
 que com l' insecte, caurás,
 y com ell també, perdrás
 de ta hemosura l' encis.

Tu d' un ball sols l' apariencia
 coneixes, tu no sabs bé
 las miserias que conté
 sota sa falsa opulencia.

Tu has escoltat conmoguda
 sols accents apassionats...
 ¡mes no 'ls crits desesperats
 de la ignocencia cayguda!

Tu has vist als joves, Roseta,
 y 'ls has cregut purs com tú,
 mes ignorant de segú
 que sota de la careta
 que 'ls fa semblar bons y honrats
 portan morta la conciencia
 y 's va'en de la ignocencia
 per conseguir fins malvats.

Tu has vist las noyas ballant
 rialleras, bellas, ditxosas ..
 mes no las has vist plorosas
 després del ball, devorant
 tristas y desconsoladas
 d' un mal pas las amarguras...
 ¡Tu las has vist entrar puras,
 mes no surtir .. desgraciadas!

Tu has vist, en fi, 'l saló hermós
 plé de llums y enmirallat,
 mes. . . tos ulls no s' han fixat
 en que 'l pís, es relliscós...

Y es tan fácil tot ballant
 relliscar! Es tan probable
 da una caiguda culpable...
 que jo que t' estimo tant,
 t' aconsello ab interés;
 ¡Fuig del ball, si vols ta pau,
 porque... la noya que cau,
 ¡no torna á alsarse may més!

M. RIUSECH.

Nostre pa de cada dia

AB l' habit t' he vist
 y 'm sembla mentidal
 Lo cap, enflocat
 de agullas y cintas,
 ton cos brincadis
 forsant la cotilla
 ta cara ab colors
 que ab pinzellis se ficsan;
 Ton goig es l' amor,
 l' amor es ta vida
 corsecas ton cos

al preu que tu ficasas...
 y al llot has baixat
 per donar la ditxa
 á sers depravats
 que 'l presiri 'ls crida:
 Y en tant, vas pel mon
 fent boja ta via
 ab l' habit d' un sant...
 d' un mártir la insignia...
 Ab l' habit t' hi vist
 y 'm sembla mentida.

E. MOLAS.

Lluyta

Lo cap me diu:—«No es per ú,
 ¡Déixala, que no t' estima!»—
 Y 'l cor contesta ab passió:
 —«Ella sols farà ta ditxa»—
 Y passa 'l temps y mes temps
 ab aquesta lluyta iniqua,
 adorantla lo meu cor
 y sempre 'l cap aborrintla. .

VALENTÍ CARNÉ.

En lo XXIV aniversari

de la mort del sempre anyorat músich-poeta popular en JOSEPH ANSELM CLAVÉ

COM mare aymant al desconsol se dona
 porque un fill ha perdut al seu cor grat,
 també desconsolada Barce'ona
 plora á un fill estimat.
 Passan anys y mes anys y mes encare
 anys y centurias tenen de passar,
 y sempre pel fill seu, sempre la mare
 sentirá 'l greu pesar.
 Geni del Art y de la terra gloria,
 per ell la terra y l' Art vesteixen dol;
 per ell te d' esse eterna la memoria
 y etern lo desconsol.
 Al mon havent donat esclats de geni,
 ¡com sa estada en la mon s' ha d' anyorái
 Mentres del Art un buf de brisa aleni,
 sa fama enlairará.
 La seva mort... ¡quanta armonia estanca!
 ¡quants pensaments haurá esboirat com fum!

¡Quants rics joyells la seva tomba tanca
 que no veurán la llum!..
 De dia y nit se sent com remorosa
 puja incessant la veu del ample mar;
 l' onada, ó be tranquila, ó tempestuosa,
 bramula sens parar.
 L' aigua es amarga, y los gemechs de l' óna
 son gemechs arrencats de l' amargor,
 com son també amargants los clams que dona
 l' apesarat do' or.
 Y en tant que aquesta remorada trista
 venir se senti desde 'l mar pregón,
 será 'l ressó dels planys que per l' artista
 sa aymada pátria doní
 ¿Qué hi fá que sas cansons se fassin vellas,
 si 'l flayre que 'ls doná sempre es novell...?
 D'ensá que 'l món es món que hi ha al cel estrellas,
 y son brill cada jorn se veu mes bell.

CONRAT ROURE.

DESENGANYS

GSTA.

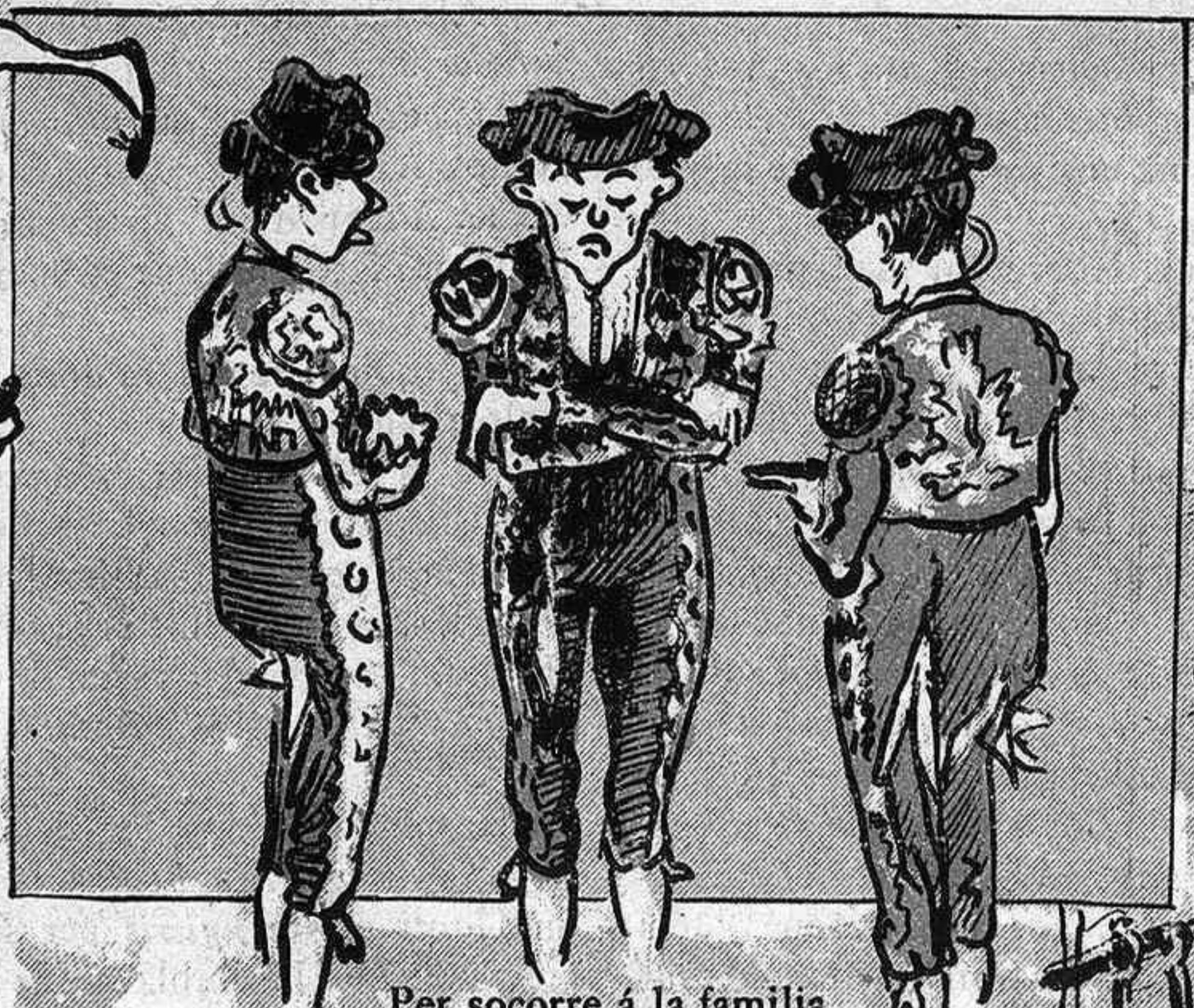
Ella. — (¡Quin tipo mes horrosos!
¡Verge Santa, quina fil!)

Ell. — (¡Creya qu' era un tipo hermos
y ara veig qu' es un gorilla!)

LA TOMASA

LA GORRIDA DEL

DIUMENGE PASSAT

Per socorre á la familia
d' un company desgraciat,
van sortirne per molts puestos
ab lo cutis foradat.
Per xó en tristíssim terceto,
exclaman y diuhen bé:
Per tenir la sang torera
no tenim lo cos sencé.

Lo mosso qu' obra 'l xiquero
al veure un desgarró tal.
dona gracias, porque 'l toro,
per sort, no l' obri en canal.

ESTA.

Y va terminar la festa,
cómica, bufa, taurina,
á las foscas, com si anés
á sorti una serpentina.

Anar per llana...

Hi ha moltes persones qu' en los negocis que hi tenen mes confiança s' hi estrellan perquè 'ls surt una *pata de gallo* ab la qual no hi contavan.

A D.ª Marteta Cordebadella, n' hi va sortir una de *pata*, que casi era de gall dindi. Aixó era quan portava entre mans el treure del pis, sense que li costés molts diners, á n' en Marcelino y la Xima, un honrat matrimoni ab dugas criaturas que feya uns sis anys tenia d' inquilinos á la mateixa casa hont ella vivia y si no n' era propietaria, era la senyora del propietari que pel cas era igual, puig que llogava 'ls pisos y cobrava 'ls lloguers ab consentiment del marit, que no volia cuydarse d' altre cosa que d' *etoiles* mes ó menos enteladas, de fé 'l tresillo y de quin restaurant servian millor... y tot aixó ab las tres pessetas y mitja setmanals que la seva costella li entregava; pero á n' ell si que se n' hi endonava tres pitos; si necessitava cent duros al cinquanta per cent ab la garantia de la casa, no 'ls havia de demanar pas dos cops; sempre tenia *amichs* disposats á ferli un favor.

Com que las *ocupacions* del seu marit la deixavan prou sola y 'l fill que tenia no mes se cuydava del art de fer *sants* de guix, si bé ab prou feynas arrivava á fer figuras de pessebre, es la causa que, *desamparada* de la familia, matava 'l temps cuydantse de casa 'ls inquilinos com si hi tingués un dret, 'ls quals sempre acabavan per tirarli la porta pels nassos.

Qui l' ajudava en totas las trapacerias, era la criada, una tal Sumpteta que á tot drap li deya D.ª Marteta á pesar de sapiguer qu' antes de ser propietaria *consorte*, no mes era la Marta y encare per molts no era coneguda per altre nom que la *Sarrions*, motiu que li venia de quan era petita, que si no omplia cada dia un sarrió de fems en las carreteras, s' emportava la sumanta número hu, que li administrava son pare, un honrat comerciant de *desperdicis*.

En lo dia d' *autos* estava molt enfutismada perquè la Xima, desde la finestra del celobert li feya *ganyotas*.

Ja feya días qu' esperava á un subjecte, un tal Badalls que may podia passar de la categoria d' estudiant d' abogat, cosa que devia convenirli aixís perquè li agradava molt la *carbassa* ab monjetas. Aquet senyor Badalls, era 'l que li portava 'l negoci y li feya de procurador quan volia desferse d' algun inquilino que 'ls faltés 'l respecte á n' ella ó á la Sumpteta que 's donava aires de *señorita de compañía* á pesar de ser una assessina plats dita y feta.

—Donya Marteta, digué la criada, tota contenta; 'l senyor Badalls demana permis per entrar.

—Qu' entri, *burrango*, qu' entri; saps l' *impacienta* qu' estich ja fa días esperantlo y encare li fas fer antessala? Ves corra.

—*Voy volando*. Senyor Badalls, entri que l' esperan; corri y tingui compte á caure.

—Als peus de vosté, donya Marteta, digué 'l *procurador* fentli una gran reverencia. No he vingut avants perquè he volgut *ultimar* l' assumpto y pulirlo del tot. Avuy, senyora, avuy es 'l dia del cop d' efecte. Avants d' un' hora veurá baixar 'ls trastos de la Xima á tomballóns y 'ls hi deixarán al mitj del carrer.

—Ay quina alegria 'm dona. Cregui que li estich molt agraïda.

—Ja m' en te d' estar, senyora, que si no fos per l' amiatat que m' uneix ab lo seu fill, aquets papers no 'ls faria, perquè l' última vegada que vaig amonestarlos, farà uns vuit días, m' en vaig sentir, ¡oh! Hasta 'm vaig tornar vermell, de sofocat.

—¡Ay pobre xicot! ¿Qué li varen dir?

—Uy... 'l marit, que sembla la sab molt llarga, va tractarme de procurador de *lance*; que m' havian llogat á tant per hora com 'ls carretóns, que tenia un bigoti massa *nyicris* per ser del tribunal y fins me va dir que li semblava que 'm coneixia de veurem al pla de l' os ab la canya al coll. Ja ho veu.

—Quin escandol, senyor Badalls, aixó *clama* venjansa.

—Y complerta. Ascolti, ascolti; va tractarla de donya *Sarrions*, germana d' aquell que 's va casar á Cuba ab una mulata y que pel camí ensenyantli 'ls peixos...

—No segueixi; no vull sapiguer res més d' ell ¿y ella? no devia quedar-se muda.

—Ca: Va ferme la mar da *retrets*. Va dir qu' alló de lligarli l' aixeta de la bomba perquè no tingués aygua, no podia sortir d' un altre cap *desencolat* que 'l de vosté; qu' era una desagradada que no 's recordava qu' ella havia salvat la vida del seu fill quan li va agafar aquell *ram* de bojeria y 's anava á tirar desd' el terrat y que si no es ella que 'l va agafar per la beta delts calsetets hauria anat á parar al carrer. Que quan al istiu s' en va á n' aquella baraca que 'n diu *torre*, 'l seu marit cada dematí li regava 'l julivert y las tomaqueras que té al terrat; que li mantenia las gallinas, que... en fí, etc., etc.

—No 'ls hi va recordar que 'l motiu de treurels era molt poderós, que la rahó 'm sobrava?

—Sí, diuhen qu' alló de que s' estava al replá de l' escala contant las ampollas de vi qu' entravan a casa 'ls francesos del pis de sota, tractantlos de borratxos y que per xó van anarsen avants que hi hagués una complicació diplomática ab una nació amiga, tot era una mentida, qu' ella havia trobat á la *francesa* y li havia dit que no 'n sabia *pas rien*.

—Bé, bé; no s' en riurá del tot: ¿ja ha trobat un *jutjat* ben aixirit.

—Oh! vaya. Fará de jutje 'l camálich del cantó del carrer de casa. Es un home molt sério y que

vestit de senyor fa molt goig. Serà l' actuari 'l fill de la portera, un xicot molt viu que sab fer xaradas y l' agutzil es un home molt tuno, d' aquets que fan *puias* á las subastas fent comprar gat per llebra. A tots 'ls hi promés un tech de dos pessetas, café y puro y sis rals de jornal.

—Molt bé, simpátich Badalls.

—Primer 'ls faig venir aquí perque vosté 'ls vegi y estém ben segurs de que 'l Marcelino es á treballar y de passada farán pa y trago.

—Ben pensat. Sumpteta, amaneix butifarras y aquell vi del Mas de l' Unglada, per quant vinguin 'ls jutjes.

No habia acabat encare la *criolla* d' arreglar 'l *piscolabis* quan va avisar qu' uns senyors demanavan per l' amo dihentli qu' eran 'l jutjat, y qu' en aquell moment s' introduhia sense ceremonias á la sala.

—Entreu, entreu, va dir satisfeta *donya* Marteta. Entreu que primer fareu trago y á vos, digué dirigite al jutje, mes us deu agradar fer aixó que portá baguls...

—Donya Marteta, per Deu, digué baix y tot esperat en Badalls. ¡¡¡Si no son ells!!!

—¡Redeu! ¿Donchs qui son? no ha dit la Sumpta qu' era 'l jutjat?

—Si senyora, digué 'l *verdader* jutje, y m' estranya

molt la *bona* arivada que 'ns ha fet sent aixís que venim á embargar tots 'ls mobles y á pendre posesió de la casa que ha sigut venuda en subasta.

—¡¡Embusteros!! ¡¡Socorro!! Sumpteta, portam 'l gorro que vaig á contarho al meu marit allá hont lo trobi...

—Fássili un nus á la qua. Va fugir ab una del *Edén* y s' ignora 'l seu paradero.

—¡Mentidal Sumpteta ¿qué no 'm portas 'l gorro?

—No cridi tant, digué la Sumpteta insolentantse, ¿no li diuhen que tot está embargat? Posis mocadó al cap. ¡Quan la Xima ho sábiga, quina broma ja, ja!

—Poca vergonya. Defensim senyor Badalls.

—Ara hi corro.

Efectivament va corre cap á la porta.

Per l' escala va trobar 'l *jutjat* de lloguer, qu' enterat de la xanfaina va moure un xibarrí perque volia cobrar los sis rals.

*
**

Lo fi de la pobra *Sarrións* sigué funest.

No sapiguént de que fer mánigas va posarse á matutera y va morir d' una borrarxera d' aiguarent per haverse *engullit* tot lo *cargament*, avants que 'ls burots li prenguessin. D. E. P.

XANIGOTS.

¡Yaya uns concells! (1)

Al bon amich lo conegut poeta Salvador Bonavia

AB sorpresa m' he enterat
de las cosas
que 'm proposas.

Sí, noy, n' estich enterat
y á las foscas m' he quedat.
Tal volta haurás sentit di
que buscava...
y 'm casava.

Tal volta haurás sentit di
que 'n tinch poch ab un cuixí.
Si algu t' ha fet creure aixó
molt de broma
estaba l' home.

Si es cert que t' han dit aixó
se t' han rifat de debó.
En lo temps fret qu' ara estén
una noya
es una joya.

pro en lo temps crítich qu' estém
digas ¿com la mantindrém?
No se perque ets tan bunyol.
Dir que 'm rento
no ho consento.

No se perque ets tan bunyol
cassant mentidas al vol.
Algun cop faig lo menjá
y 'ls meus guissos
son palpissos.

Altres cops faig per menjá
grans bistechs de... bacallá.
Per xo no 'm veig aburrit,
al contrari
ni pensarhi.

Per xo no 'm veig aburrit
y ab molt gust fins faig lo llit.
Ja veus com no tens rahó
fent pronóstichs
y *diagnóstichs*.

Ja veus com no tens rahó
de publicar res d' aixó.
Que puch trobar bon partit,
per casarme
y suicidarme...

Jo per trobá un bon partit
vaig al Frontón cada nit.
Ja veus com lo ser solté
no 'm fa pena
de cap mena.

Perque jo soch un solté
que... ¿entens? no 'm fa falta ré.
Consti donchs que 'ls teus concells
jo 't prometo
que no admeto.

Consti donchs que á mi 'ls concells
sols 'm van bé d' homes vells.

FRANCESCH COMAS

EPÍGRAMA

—Oros jugo y poso l' ás
—Donchs te 'l fallo Teodoro.
Ara si que no dirás
que no t' hi fallat l' as d' oro.

SANTIAGO JUNCADELLA.

Aclaració

—Sabs que treballa en Valero.
—¡Ja treballa! ¿De que tá?
—Segons ell se va explicá
travalla de *puntillero*.

—¿Fa puntas per adornar
vestits?

—No fa pas aixó.

—¿Apunta comedias?
—No,
que no parla gayre clar.
—¿Potser ha entrat á torero
y remata toros?

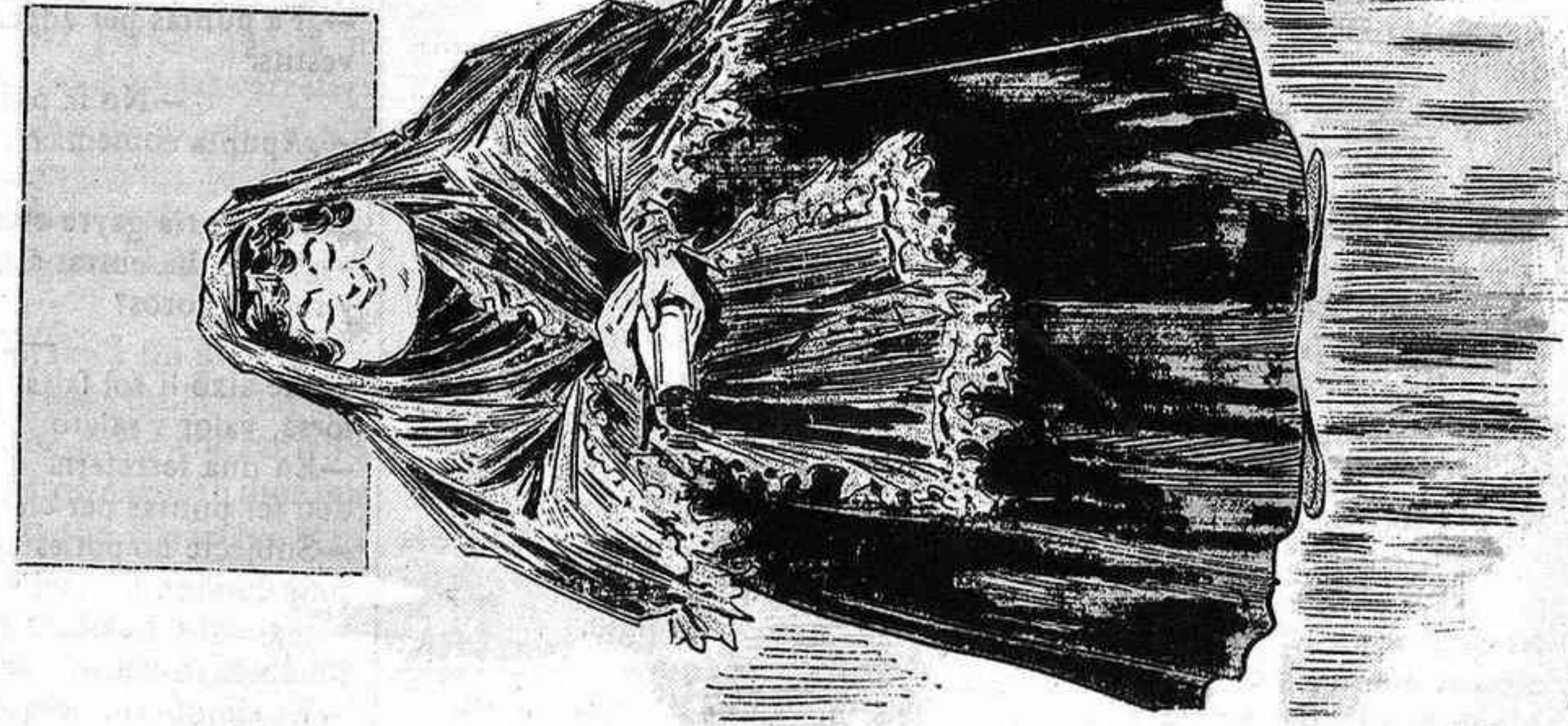
—Cá,

per fé aixó li sol faltá
forsa, valor y salero.
—En una ferreteria
deu fer puntas per clavar
—Subjecte no pot estar
puig camina tot lo día.
—Siguent ell bastant bagarro
no entench pas lo que pot fé.
—Es *puntillero*, perque
recull puntas de cigarro.

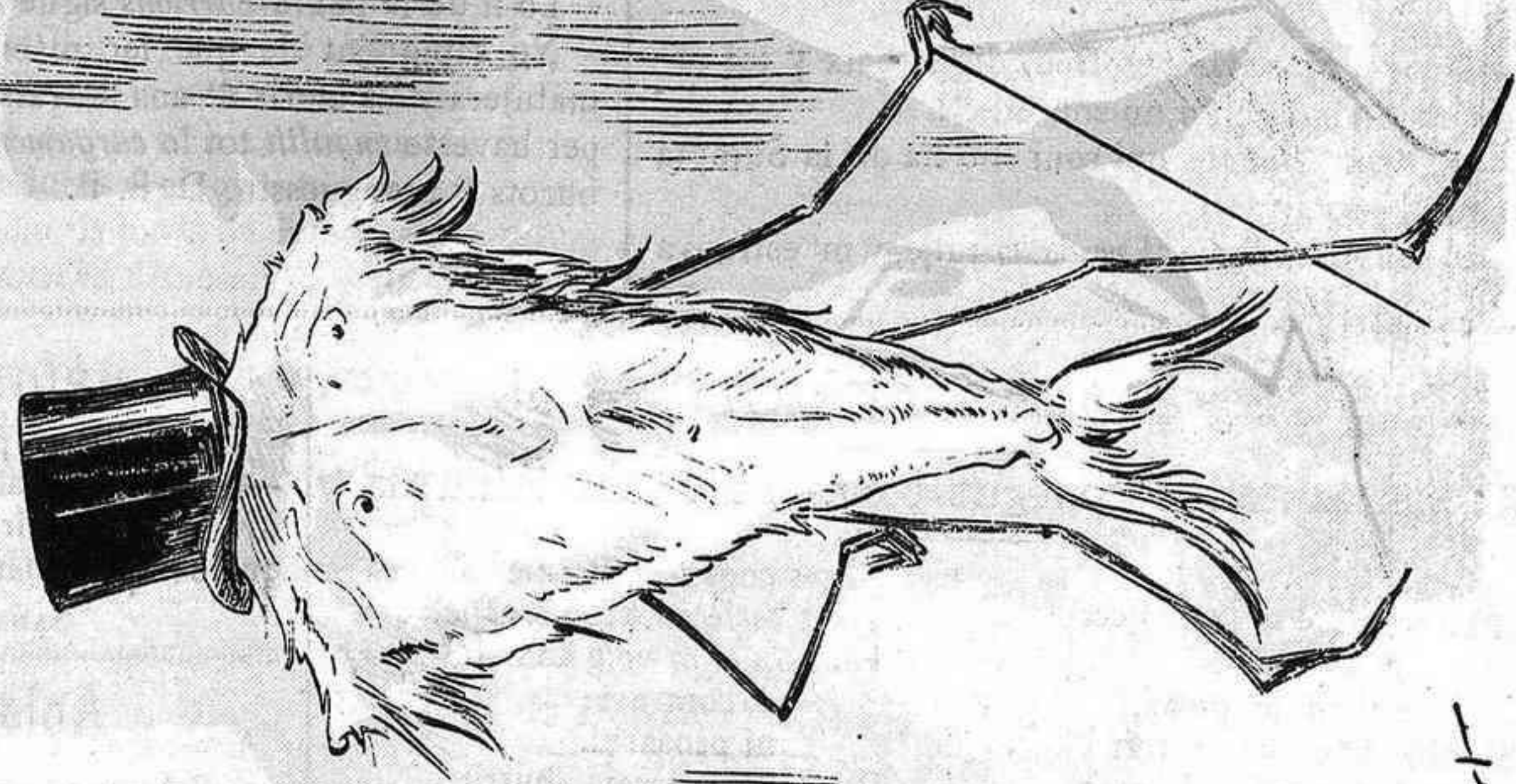
EMILI SUÑÉ.

LA TOMASA
ALI-OLI DE QUARESMA

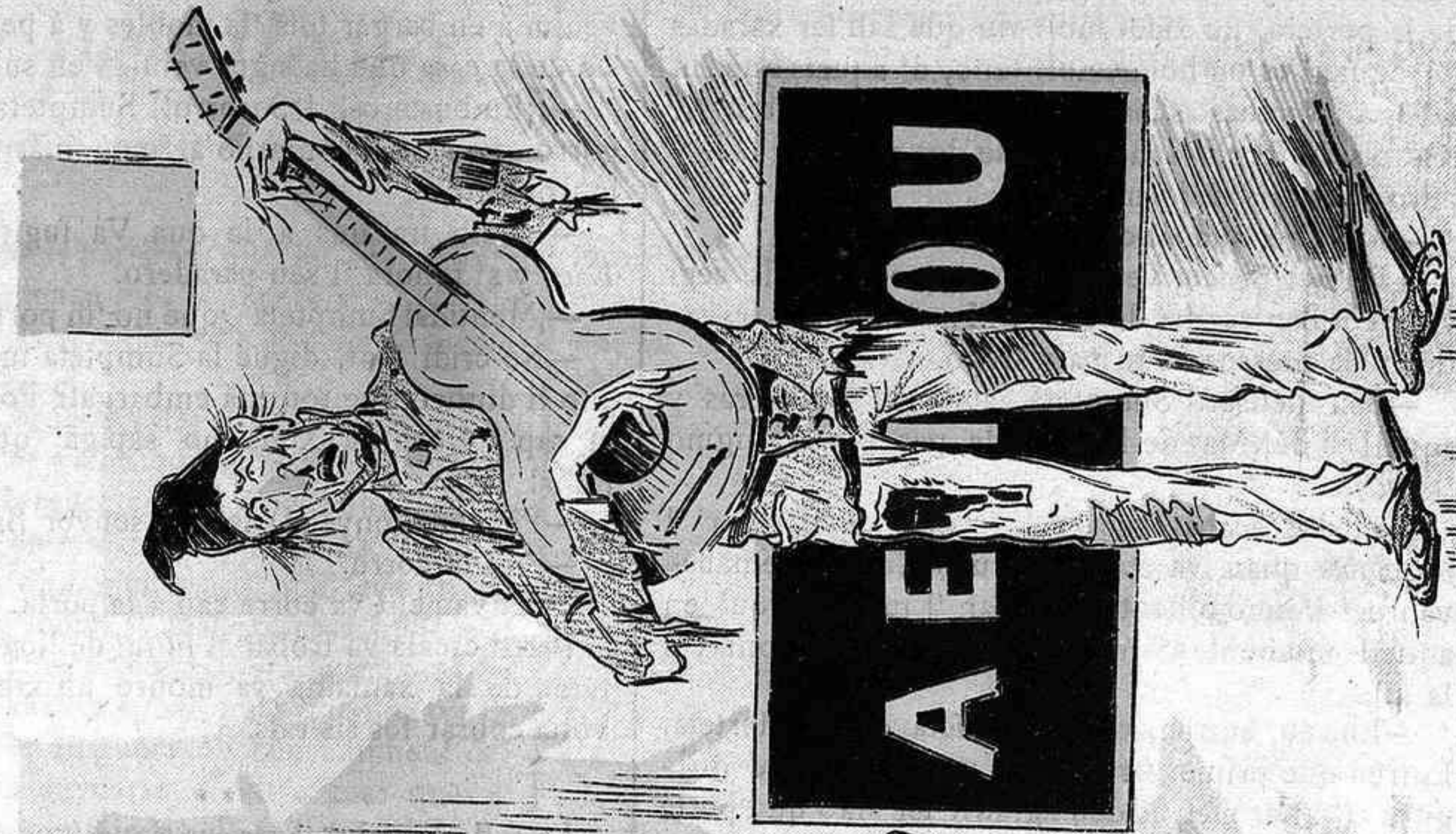
Per J. LLOPART

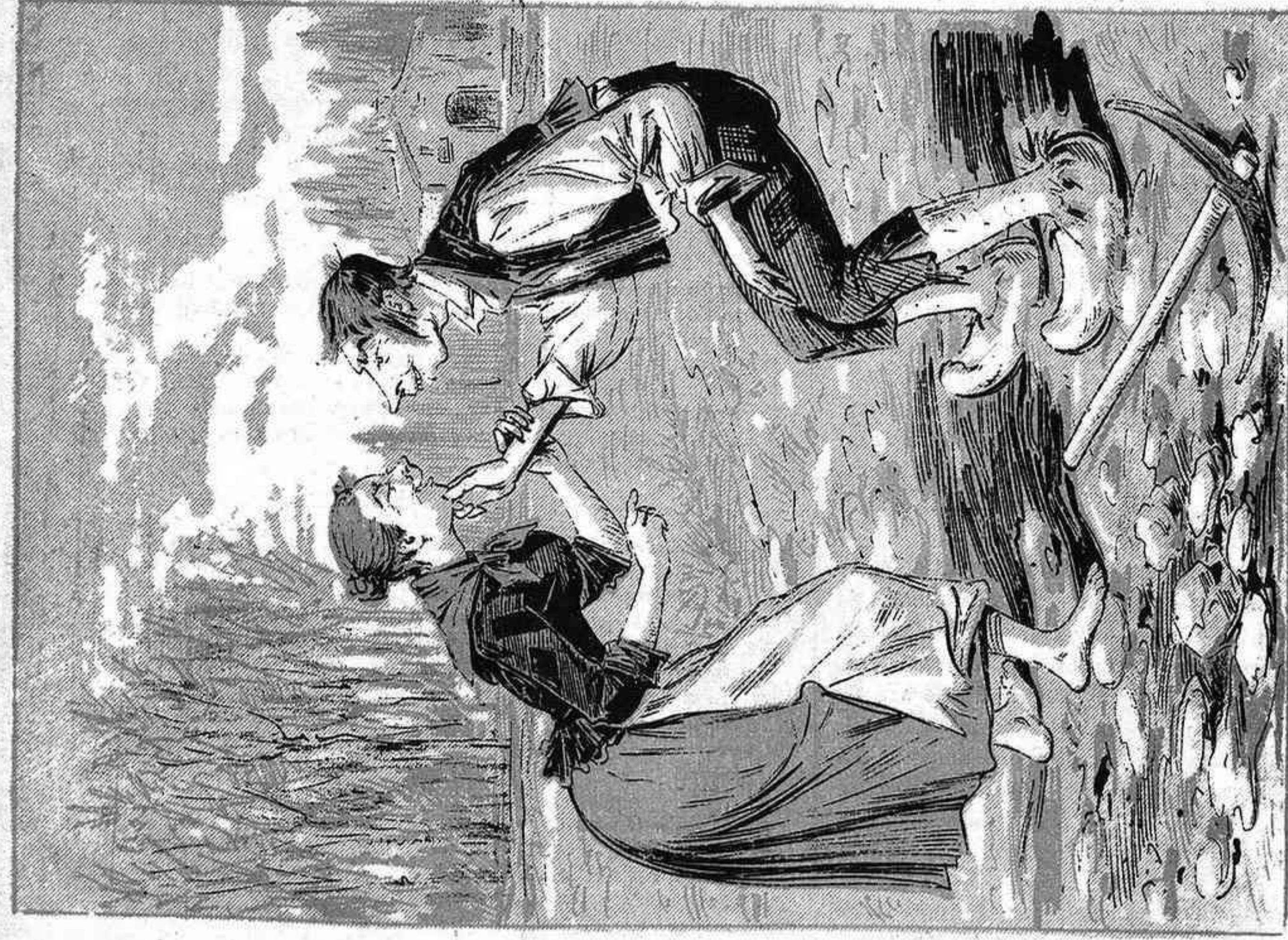
—¡Ahont va aquell escanyoliti! M' ha dit... (fins m' en dono vergonya!) m' ha dit... si volia barrejar!

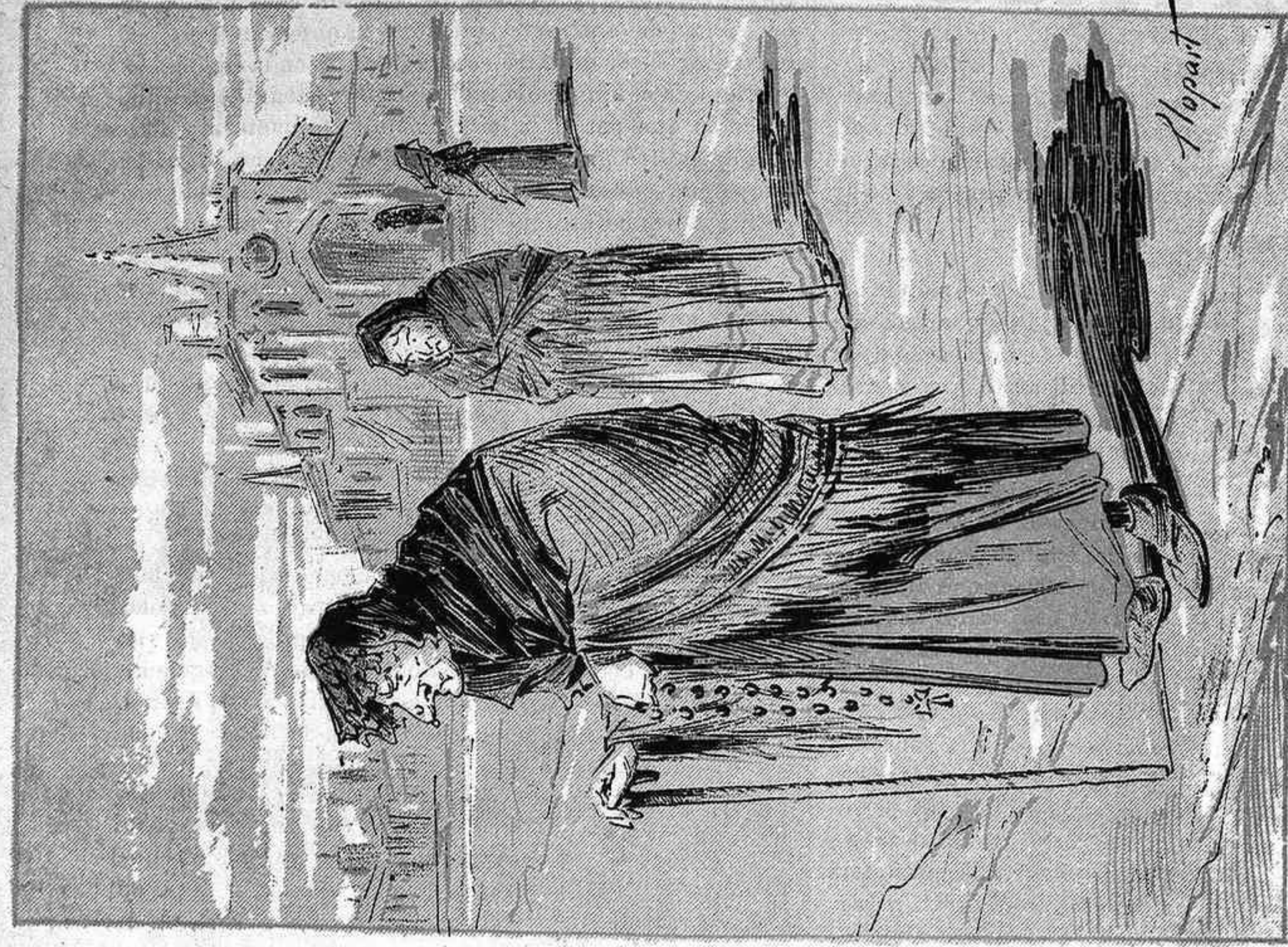
Sa Excelencia el Bacallá,
governador dels pobres.

Aqui tenen un dejunador perpétuo. Ni carn ni peix.
Al hivern 's menja 'ls cartipassos y al istiu las unglas.

—¡Tinch gana, Paula!...
—¡Aixó ray!
Si pots aguantá 'l dejuni,
vé Pasqua... ¡y menjarás tay!

En dias d' arengadas y cigrons
las vellias fan molt malas digestions,
y es precis y obligat, en aquets cassos,
quan passis pel detrás, taparte 'ls nassos.

TEATROS

PRINCIPAL

La única novetat de la setmana ha sigut la funció donada dilluns últim, que sigué destinada pera benefici de la notable primera actriu de caràcter, D.ª Agna Monner, la que en lo transcurs de las obras representadas se pogué convence de las moltas simpatías que per son preclar talent, s' ha sapigut captar.

LICEO

Han arribat ja las primeras parts de la companyia de ball, aixis com lo mestre director, per lo tant han comensat los ensajos á fi de poderse fer la inauguració de la temporada de Quaresma, lo próxim dissapte, que s' efectuará ab lo ball conegut *Coppélia*, qual preciosa música com nostres lectors saben, es del célebre mestre Delibes.

ROMEA

D' aconteixement artístich calificava la Empresa d' aquet teatro, lo drama póstum del eminent autor D. Joseph Feliu y Codina *Lo nuvi*, y cal confessar que dita Empresa, no s' apartava de la veritat. *Lo nuvi* es un aconteixement artístich en tota la extensió de la paraula, y pot posarse al nivell dels mellors dramas catalans qu' hem tingut lo goig d' aplaudir d' alguns anys á aquesta part.

Ab un argument senzill, senzillísim, ab una sobrietat d' escriptor grech, lo Sr. Feliu y Codina va compondre un drama interessant y vehement, ahont tots los personatjes trassats de ma mestra, son altrás troballas arrancadas de la vida real. L' acte primer es una hermosíssima pintura de caràcters, lo segon manté l' interès y 'l tercer, en sa escena final, particularment, es grandíós; aixis es, que tant «Mossen Guillém» (Sr. Borrás, Enrich) com lo nuvi «Claudi» (Sr. Guitart) Teresa, (Sra. Parreño) y Florentina (Srta. Caparó) fan olvidar la ficció teatral, hasta 'l punt de semblar al espectador que son pura realitat las escenas que 's desarrollan á sa vista, puig ha tingut ocasió de colzetjarse mil vegadas ab sacerdots bondadosos y enters, homes despreocupats per no dir depravats, com lo nuvi, donas que portan lo seu amor hasta 'l sacrifici de la seva vida y donzellas que devant d' una infamia saben arrencar una passió en son cor arrelada.

L' obra ha sigut posada en escena ab tot esmero; no planyentse gasto de cap mena. Novas decoracions degudas als reputats escenógrafos Srs. Moragas y Alarma, rich mobiliari sortit dels tallers del acreditat ebanista senyor Reig, etc., etc. En una paraula: s' ha cuydat de la *mise en escena* 'l Sr. Mir, y ja es sabut qu' aquet sab donar al públich que paga per veure una producció teatral, lo que 'l públich se mereix y mes si es possible.

La execusió, superior, per part de tots los intérpretes de la obra, diventse, no obstant, fer especial menció del Sr. Borrás (Mossen Guillém) lo qual va fer una creació tan gran de son espinós paper, que no tenim cap inconvenient, ja que d' un *capellá* 's tracta, en declararnos desde ara *feligresos artístichs* de la seva parroquia.

¿Preguntan si *Lo nuvi* s' aguantará molt temps en los cartells? Sens dupte. S' ho mereixen la bondat del drama, la brillant execució qu' ha obtingut, y 'ls esforços de la Empresa.

NOVETATS

Brillantment comensá la temporada de Quaresma, la companyia de ópera italiana, dirigida per lo mestre Goula (fill).

En *Aida* debutaren las Sras. Gilboni y Riera y los senyors Puig-Escursell, Aragó, León y Borrás, encarregats respectivament de los personatjes «Aida», «Amneris»,

«Radamés», «Amonasro», «Ramfis» y «Re», havent obtingut calurosos aplausos en varis de son cantábils, y si bé en la primera representació se hi observaren alguns lunars, aquestos quedaren casi subsanats en la segona, ja que tant en conjunt com individualment lográ *Aida* una execusió que per si ja la voldrian los propietaris y abonats de nostre gran teatro del Liceo. Que ho digui la temporada passada en la que sentiren un *Aida* tan *magistral* (sic) que se tingué que retirar á la mateixa nit.

De los artistas modestos de nostre teatro de Novetats, deu ferse especial menció pera lo tenor Sr. Puig-Escursell, que de moment captivá al públich per sa arrogant figura y preciós timbre de veu. Si los aplausos no l' engrehessin y se posés al costat de un bon mestre, no dup-tém arribaria á ser una gloria espanyola, puig té condicions per serho.

Diumenge á la nit, se representá la ópera de Bretón *Gli amanti di Teruel* que surti un xich desigual, degut á falta de ensajos.

Inesperadament, quan tot havia comensat ab tan bon resultat, ja que las tres primeras representacions donadas resultaren tres fenomenals plens, la Empresa s' ha vist obligada á suspender las funcions á causa de exigencias draconianas que li imposava una casa editorial de óperas, que may s' ha distingit ni per benefici de l' art, ni dels artistas, ni del públich.

Aprobém del tot la resolta disposició de la Empresa, puig aixis la casa Vidal Llimona (representant de la de Ricordi, (que es la de referencia) al no cobrar los *bous* que eran lo 10 per cent en brut de lo que 's fés en taquilla en cada representació) no podrá trobar las *esquellas* que eran 500 pessetas que exigia en cada primera representació d' ópera.

Aixó sense las novas exigencias que debia tenir en cartera.

Al aprobar la resolució de la Empresa, sentim que aquella hagi redundat en perjudici de artistas, empleats, corporacions y hasta públich, pero... tindrán present per quan convingui, lo despresa que es la casa Ricordi.

TIVOLI

Dissapte próxim se reinaugurarà aquet favorecut teatro ab una companyia pera explotar comedias de mágica y gran espectacle.

Son debut lo farà ab la tan popular comedia de mágica *Los polvos de la madre Celestina*, que será presentada ab tota propietat prenenthi part un escullit cos de ball dirigit per lo mestre Sr. Muñoz y en que hi figura la célebre bailarina Srta. Monroc.

CATALUNYA

La guardia amarilla quals autors son, de la lletra los inseparables Arniches y Lucio y de la música lo mestre Giménez, ha tingut entre nosaltres no mes que un regular éxit, per mes que en la nit de son estreno semblés altre cosa, puig ja sabém com *las gasta*, la *claque* de la casa.

En las representacions posteriors al dia del estreno, l' éxit ha anat menguant, de manera que dintre poch á *La guardia amarilla* se li haurá de posar un company per rellevo.

GRAN-VIA

La revista *Gente alegre* ab tot y portar las firmas de autors de Madrit, es tan poca cosa que malaguanyat gasto que la Empresa Güell hi ha fet.

Ab fonament creyém que prompte se procurarà per la reivindicació, puig sabém que hi ha obras en cartera que son de segur éxit.

La re-entrada de la mimada tiple Sra. Gómez ha sigut ben vista y hasta sumament aplaudida, igual que la del Sr. Bergés.

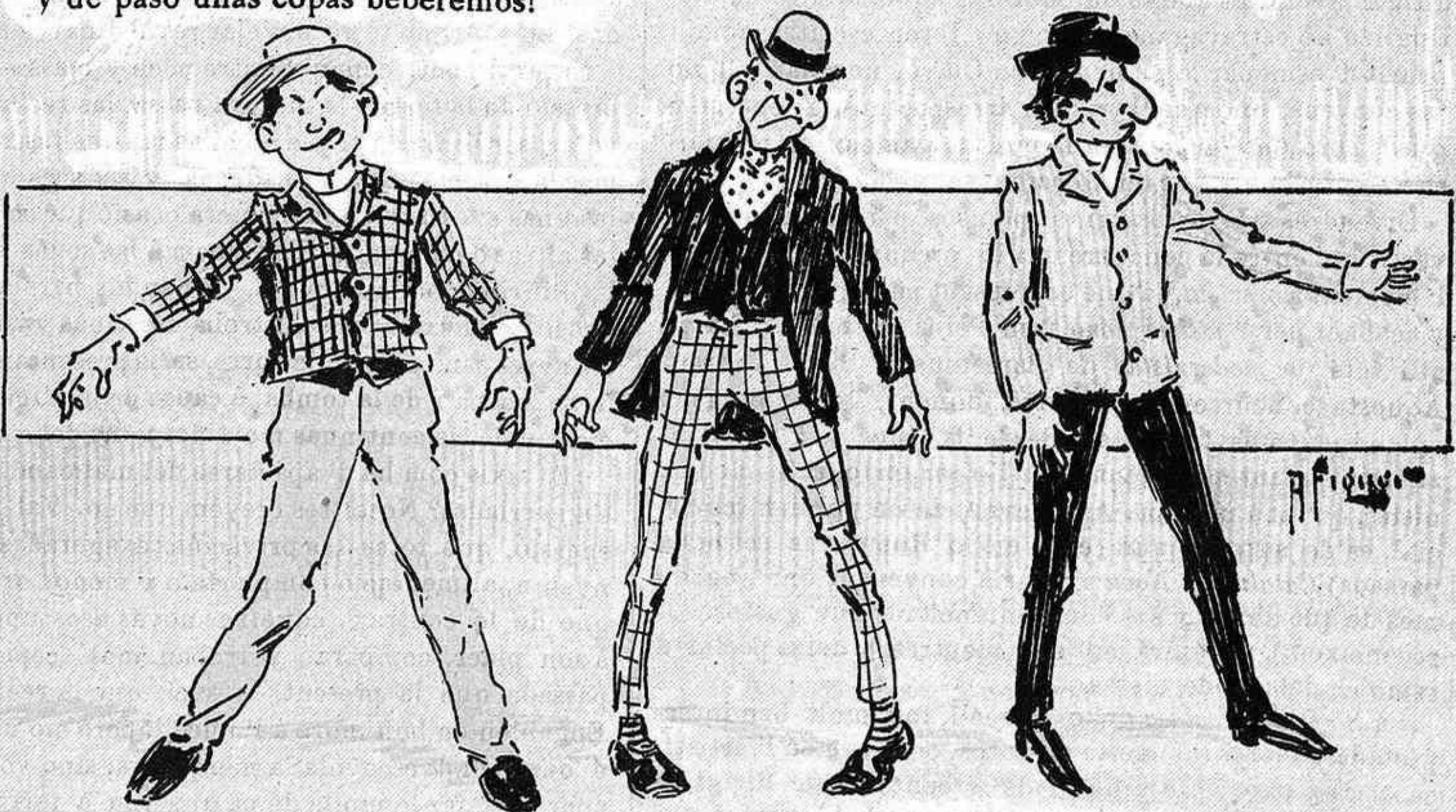
UN CÓMIC RETIRAT.

LA TOMASA
ESPURNAS

—Quiñones, ya lo sabs, quien paga, mana.
Vol l' alcalde que 'ls lladres agafemos.
¡Vamos á dar la vuelta á la manzana...
y de paso unas copas beberemos!

—No soch gandul, ho asseguro;
pero 'l treballá 'm fa mal.
Millor que d' aquest ofici
faría de concejal.

—Som dependents de comers
que 'ns rebelém indignats
contra 'ls qu' ab instint pervers
nos tenen esclavitzats,
mal beguts y mal menjats.

Darrera 'l taulell á estar
á la festa se 'ns obliga.
¡Vostés nos poden salvar!
No vinguin á la botiga...
y anirém á passejar.

Bibliografia

De lo cada día mes important setmanari catalá titulat *L' Aureneta* hem rebut las següents obras teatrals:

De mort à vida. Drama en tres actes y en vers original del celebrat poeta y mestre en Gay saber D. Joaquim Riera y Bertrán, estrenat ab éxit extraordinari en lo Teatro catalá (Romea) la nit del 28 d' Octubre de 1879.

L' apotecari de Malgrat comedia en un acte y en prosa, original del reputat escriptor D. Teodoro Baró, estrenada ab éxit notable en lo esmentat Romea en la nit del 8 de Novembre de 1897.

Matrimonis jà de sigle drama en 3 actes y en prosa, estrenat en lo teatro Romea en la nit del 16 de Novembre passat.

Los dos pilletes, argument del celebrat melodrama en set actes y vuyt quadros, escrit en francés ab lo titol de *Les deux gosses* per M. Pierre Decourcelle, adaptat al castellá per Joan B. Enseñat y que fou estrenat en lo teatro Novetats en la nit del 18 Novembre últim obtenint un extraordinari éxit, may vist en nostres teatros.

Campanadas

Atentament invitats assistirem l' últim dijous, á la festa que en honor del gran Clavé disposá per l' aniversari de la mort del Mestre, la reputada Societat Coral *Catalunya Nova*, en lo teatro del Tivoli.

Avants de tot, nos cal alabar la iniciativa del coro de 'n Morera, que rendint aquest tribut á la memoria del cantor del poble, s' ha conquistat moltes simpatias; entre ellas las nostras. Y es tant mes d' alabar, per quant aquest any l' «*Associació de Coros de Clavé*» ha suferit l' inexplicable olvit de no celebrar en aytal diada, la vetllada de costum. ¿Es que l' *Associació* ha perdut la memoria?... O es que faltanhi la iniciativa del Sr. Benages, ja no es *chicha ni limoná*?

Torném á la *Catalunya Nova*. Devant d' una concurrencia bastant numerosa y benévola, foren interpretadas las pessas del programa, totas originals de 'n Clavé. La labor del coro la considerém casi perfecta, porque no 'ls falta gust y afició als coristas y disposan de tots 's elements necessaris per cantar y cantar bé. Y hem dit casi perfecta, porque ho seria del tot, baix la batuta d' un' altre mestre. Repetímho per miléssima vegada; aquell modo de dirigir precipitat que té en Morera; aquell afany de distingirse ab estravagancias que no foren escritas; aquell prurit d' esmenar la plana á n' en Clavé, no solament no 'ns convens, sinó que 'l trobém irrespectuós. Y enteném que 'l coro *Catalunya Nova* fa molt ma'ament en prestar-se á seguir la via que en Morera li senyala.

Divendres tingué bastants aplausos, pero hi ha qu' advertir qu' entre la concurrencia hi predominava bastant l' element *morerista*, ja que comensant per en Pere Romeu y acabant per l' *último mono* (¿en Pérez Jorba?) hi havia allí tots 'ls *modernistas* de Barcelona y Sant Andreu. Aquesta concurrencia 's portá, donchs, benévolament aplaudint totas las pessas, desde 'ls *Goigs y Planys*, qu' anaren bastant malament, á *La Verema* (ortografia *modernista*), qu' aná molt bé. Ara, devant de un públich imparcial, es de suposar que (com en lo Romea, la setmana passada) *Catalunya Nova* s' hauria convensut una vegada mes de que ab tot y sas bonas intencions (que gustoso li reconeixém), no aurá enlloch mentres 's deixi portar á remolch dels *modernistas*.

La *Sinfonia egiaca* de 'n Porcell, fou molt ben interpretada y meres qu'é molts aplausos, com també l' *artística mise en scene* é il·luminació del escenari, que dirigí ab molt bon gust, nostre estimat dibuixant J. Llopart, á qui felicitem sincerament.

Barbers de saló, sarsuela en un acte qual música es del mestre D. Francisco Salvat.

*
**

Hem rebut un exemplar de *Senyors; salta un artista*, titol que D. Francisco Criach ha posat á un capritxo estrambotich es una *especie* d' acte que sigué estrenat ab aplauso en lo teatro de la *Associació de Católichs de Sabadell*, en la funció de *Ignocents del passat any*.

També 'ns han remés sos autors Srs. Millá y Suñer Casademunt, un exemplar de *Lo niu d' aucellets* idili en un acte y en vers, que fou estrenat ab extraordinari éxit en lo teatro Principal la nit del 12 del mes passat y

Igualment 'ns ha favoregut ab un exemplar de lo mono'ech *La viudeta*, son autor Sr. Martrus, havent sigut estrenat ab éxit brillant en lo teatro Romea en la nit del 18 Maig 1897.

A tots degudament, remerciém l' atenció que han tingut vers nosaltres.

Havém rebut lo primer número de *La Senyera* setmanari catalá de Palamós.

Dit setmanari, promet esser una publicació verament literaria, á jutjar per l' escullir text del exemplar que tenim á la vista.

Agrahim l' envio y establím gustosos lo cambi.

*
*

Segons nos han comptat, la Societat *La Fulla* posseheix en un dels pobles agregats á Barcelona, una casa-torre ahont son enviadas las noyas que sense ser grans pecadoras, han comensat, no obstant, á rodolar per la pendent del vici. L' objecte, com se comprén, es lo de corretjir, si es possible, la mala inclinació d' aqueixas desgraciadas, lo qual—la vritat en son lloch—es sumament laudatori, y ho seria mes encare, si no fossin tan poch acertats los procediments qu' usan los individuos de dita Societat, para lograr lo fi que persegueixen.

La vida que s' imposa á las reclusas es verdaderament frugal y aburrida com la d' un anacoreta. A las quatre del mati se llevan y fins á las vuyt se dedican al reso; en aquesta hora esmorzan,—l' esmorzar es lleuger com lo d' una persona desganada—y altra volta á las oracions hasta l' hora de dinar, lo qual es casi tan insignificant com lo desdejuni, y luego mes oracions fins al sopar ó poch menos. Lo sopar no té qu' envejar res al dinar ni al esmorzar.

Naturalment, com qu' entre poch y massa—segors expressió de la terra—la mesura passa, las reclusas desitjan vo'ar, ser lliures, porque no hi ha res que fassi an bicionar mes la llibertat, que las cadenas; y aixis es que mentres las unas s' escapan á la primera ocasió que se 'ls presenta, las altras demanan ab insistencia á las sevas familias que las lliurin d' aquell suplici, y quan los parents de las noyas hi acudeixen pensant trobarlas sanas y rojas, gracias als ayres sanitosos de la torre, se 'ls presentan com esqueletos escapa'ts de la tomba, á causa de la alimentació deficient y de las continuas mortificacions del cos.

¿Es aixis com ha d' apartarse del mal cami á las ovellas esguerriadas? Nosaltres creyém que no. Val mes la persuassió, que totas las privacions exageradas. Bona ensenyança, alimentació completa... y menos oracions. Perque de lo contrari, aqueixas noyas acostumadas á volar á son plaer, comparan y troban mes acceptable la vida passada que la present, lo vici, que la reclusió penosa. Engabieu en bon' hora á l' auell, pero no us descuydeu d' omplirli d' escayola la menjadora, sino voleu que pera anar á agafar la molla de pa que veu á terra, s' escanyí entre 'ls fils-ferros de la gabia.

*
*

Pot dirse que 'l prospecte de la colecció de sermóns *Lo Predicador*, ha obtingut un brillant éxit. Los quatre mil exemplars de que 's va compondre 'l tiratje, van agotarse en pocas horas. Pero, aixó sí: los esmentats exemplars foren de regalo... y es alló que diu lo ditxo: A caball regalat no li miris lo dentat.

Pera atendre las novas demandas de prospectes, n' hem tirat dos mil exemplars mes, qu' ab los quatre anteriors, suman sis mil. Si l' autor venia igual número d' exemplars de cada sermó, ja 's daria per satisfet... pero ell, qu' es un xicot molt desconfiat, creu que lo únich que logrà es donarse als diables.

Si á pesar del nou tiratje, algun aficionat se queda sense prospecte, devém manifestarli qu' aquet formarà part del primer sermó, que sortirà la setmana próxima.

La societat coral de Euterpe, pera commemorar lo XXIV aniversari de la mort del eminent músich-poeta D. Joseph A. Clavé, va celebrar disapte passat una vetllada literaria-musical.

En dita vetllada lo coro de la societat va cantar ab l' ajust y colorido á que 'ns té acostumats, havent sigut per tal motiu calurosament aplaudit pe 'ls concurrents, que per cert no eran escassos.

Totas las composicions poéticas que 's llegiren alcansaren també numerosos aplausos així com lo discurs necrológich encarregat al Sr. Vidal y Valenciano, pero deu ferse especial menció, de la poesia llegida per lo nostre antich Director, D. Conrat Roure, la que gracias á la amabilitat d' aquet reputat poeta, podém insertar en altre lloch del present número.

En fi: la vetllada resultá brillantíssima y ab ell van demostrar los estudiosos y honrats individus de la «Euterpe» que com á bons fills del art saben rendir lo merescut homenatge á son pare y mestre, l' immortal fundador dels coros catalans.

Havém llegit la exposició ó manifest que 'ls dependents de comers han dirigit al poble de Barcelona, y en bona fé que 'ns ha fet molta gracia.

Los citats dependents desitjan, y hasta cert punt potser son atendibles los seus desitjos, fer festa 'ls diumenges, com la majoria dels mortals, puig si Deu va treballar sis dias y al séptim va descansar, que menos pot concedirseli á un salta-taulells, que comparat ab son Deu es una formigueta, qu' al arribar lo diumenge, tiri una cana al ayre, la mateixa que durant la setmana li ha servit pera medir la roba.

Pero lo que 'ns ha xocat, es lo medi cómodo que 'ls aixerits dependents proposan pera lograr lo seu objecte.

Agafan—com si diguessim—per la solapa als compradors y 'ls hi diuen: Vosaltres sou nobles, sou honrats, sou justiciers... y 'ls nostres amos, son uns vils, uns ambiciosos, uns estira-cordetas. Mireu si ho son, qu' hasta 'ns fan treballar los dias de festa. Pero nosaltres ja hem trobat una argucia pera xasquejar.os. ¿Sabeu quina? No vingueu vosaltres á comprar en dias festius, y 'ls nostres amos veyent que no 's despatxa ni mitja cana de beta, resoldrán no obrir la botiga cap dia de festa.»

Aixó 'ns fa 'l mateix efecte, que si un ciutadá qualsevol estés enamorat d' un pis quin lloguer estigués marcat en cent duros mensuals, y 's dirigís als seus conciutadans dihentlos: «Abstenuvos de llogar aquet pis, que quan lo propietari vegi que no surt inquilino, me 'l llogará á mi per tres pessetas.» Y molts ciutadans li contestarian: «¡Ay, fill, per cinquanta duros ja 'ns lo quedariam nosaltres.»

Ab lo dit volém expressar, que molts barcelonins atendien los prechs dels dependents de comers, si á causa d' haver estat treballant també los sis dias primers de la setmana, no esperessin lo seté per fer las compras indispensables, com l' esperan pera anar á casa 'l barber á ferse rapar las barbas y al café pera pendre una tassa de l' aromática beguda.

Si tots los que tenim lo *dallonsas* llogat, fessim igual petició que 'ls dependents de comers, los dias de festa 'ns aburririam soberanament.

Per exemple: Nos llevariam ab l' intenció d' arribarnos fins á Gracia á visitar á un amic, y com á personas cuydadas nos dirigiriam avants á la perruqueria, y ab gran desencant veuriam que 'l perruquer havia tancat la porta. Contrariats, pero preseindint de portar los cabells á coll-y-be, aniriam á buscar un tranvia, y 'ns enterariam ab desconsol de que la gent del Inglés feya festa. Recuririam als cotxes de plassa y ¡naranjas! al carril de fira ¡y tampoch!... Presa la determinació de pujar á Gracia á patá, aniriam fent la nostra via Passeig de Gracia amunt, pero al arribar al carrer de Provensa 'ns hauria agafat una sed de cent mil rediables, y pera apagarla 'ns acostariam á n' aquell kiosco de begudas, que si no l' han tret encare deu serhi, y ¡oh desilusión! la mestressa s' en hauria anat á la Font del Gat á fer una costellada. En havent dinat no 'ns quedaria mes recurs qu' anar á tirar mollas de pá als peixos del llach del Parch, porque 'ls cafés estarian tancats, y tancats los teatros, y 'ls saraus, porque 'ls músichs no sonarian en dias de festa. No podriam tenir sisquera la ignocent distracció de donar compte de cinch céntims de cacahets y xufias, porque en dias festius los xufieros s' en darian de menos d' anar ab lo cabás á la esquena. ¡Vritat, simpátichs dependents de comers, que si tal estat de cosas arribava, avants que sortir á passeig los diumenges, prefeririam quedarvos á la botiga jugant á narissas ab la mestressa?

Vosaltres us heu equivocat al escullir lo dia. Teniu dret á una festa setmanal, com la té tothom, hasta 'ls sabaters, pero no en dilluns com aquets, porque sent la festa dels *pegots* es festa de *pega*; del dilluns al dissapte, ja que sou botiguers, triehu lo dia qu' us fassi mes pesa.

Així no haureu de demanar cap sacrifici á ningú, y si á pesar de tot us decidiu per la festa dominical, uniuvos tots y aneusen á passeig cada diumenge, que jo us asseguro que 'ls amos no tindrán altre remey que tancar la botiga, y 'ls compradors esperar que torni á obrirse.

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL·LUSTRAT Y LITERARI
PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Espanya y Portugal, trimestre.. . . .	1'50 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, id.	2 »
Extranger, id.	2'50 »
Número corrent.	0'10 »

NOTA.—Tota reclamació podrá dirigirse á l' Administració y Redacció del periódich

6, SANT RAMON, 6.—BARCELONA

Representants exclusius en Buenos-Aires:

FRANCISCO GRACIA y C.^a

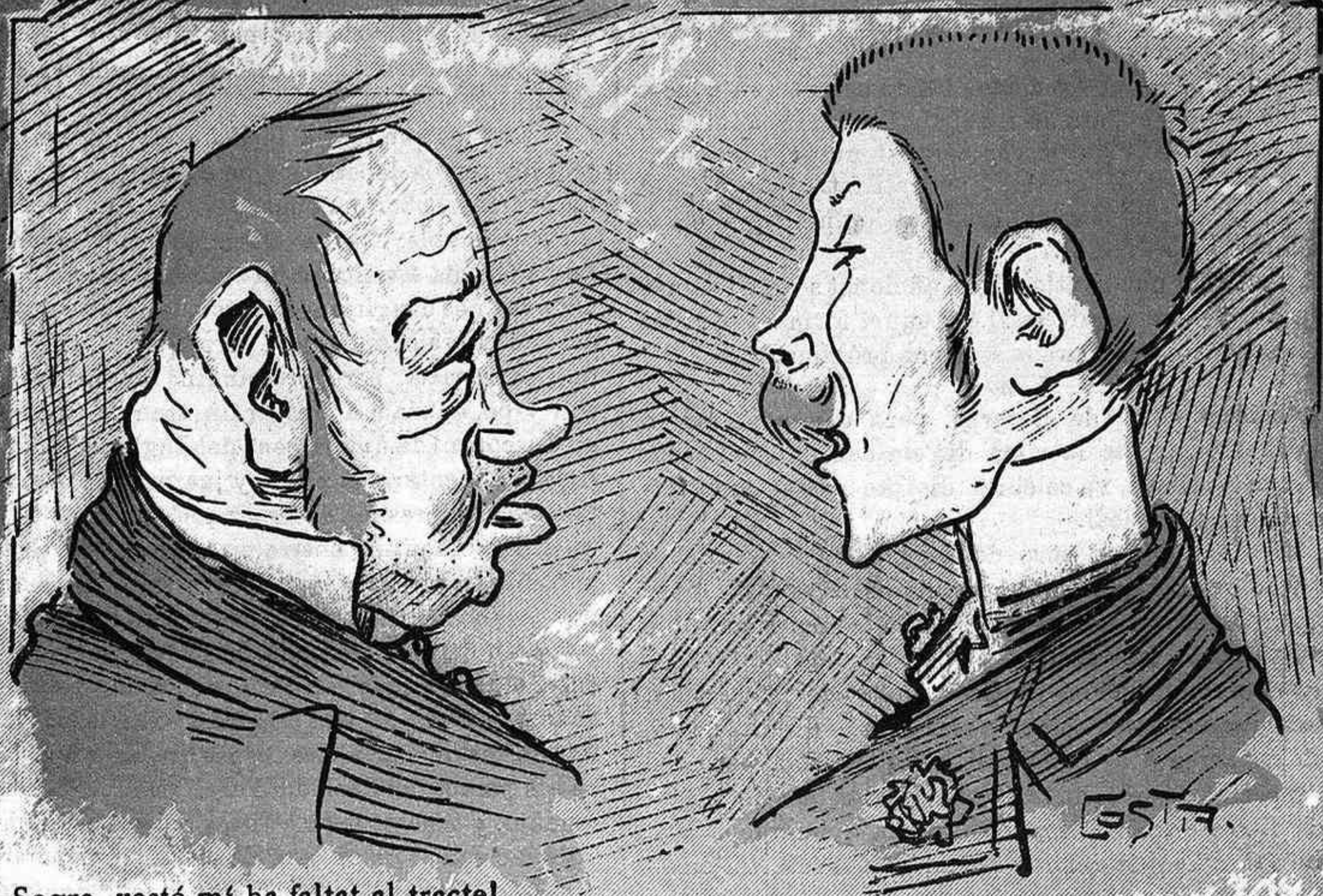
Kiosko Plassa Monserrat, cantonada Buen Orden
y Moreno

LITOGRAFIA BARCELONESA

— de Ramón Estany —

6, Sant Ramon, 6. — BARCELONA

ENTRE SOGRE Y GENDRE

—Sogre, vosté m' ha faltat al tractel
 —¿Y aixó?
 —Avants de casarme ab sa filla, vosté va dirme qu' allá ahont jo no *arriuvés* vosté hi *arrivaria* sempre.
 —¡Es clar! com que jo 'm referia als anys. Jo ja hi arriuat als seixanta, y quan tu hi arriavis jo ja 'n tindré á la ratlla de cent...

SECCIO DE TRENCA - CLOSCAS

XARADA

Faig lo tres-terça á una nina
 bella com un dos de flors,
 de tres-prima petiteta
 y 'l peuhet com un pinyó.
 Es una raspa de prenlas
 de alló tres, d' alló millor.
 Per prima-dos-terça-quarta
 la coneguí á 'l Novetats.
 Jo prou se, li fá l' aleta
 un hu-tres de gastadors,
 y qu' es molt fácil me dongui
 tres-quarta; mes que hi fa aixó?
 si ella es un sol, si es un àngel,
 si es quarta, girada dos.

JOSEPH DE VILOASTRE.

ANÀGRAMA

La Tot filla de Total
 s' ha casat ab en Marsal.

PERE SALÒM.

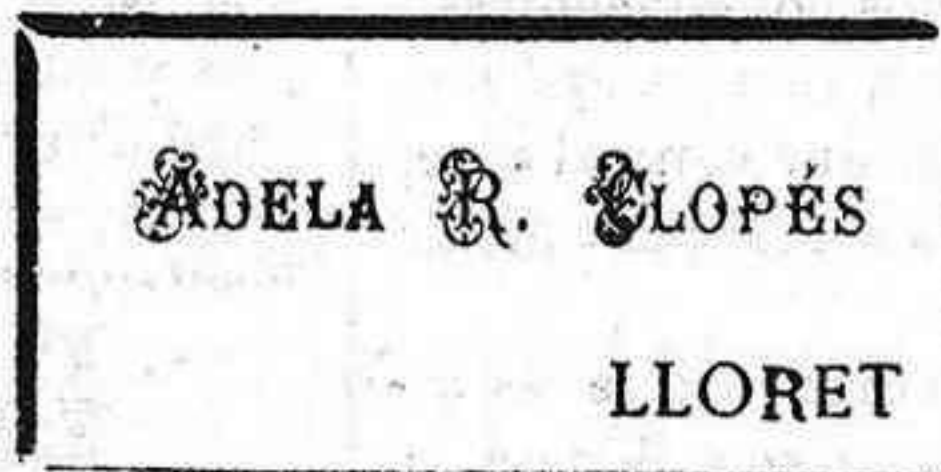
INTRÍNGULIS

Buscar una paraula que anantli
 trayent una lletra cada vegada del
 darrera, digui: 1.ª: Poble catala; 2.ª:

Idem.; 3.ª: Peix; 4.ª invers: Part de
 cap; 5.ª: Consonant.

JOAN ROCAVERT.

TARJETA

Formar ab l' anterior direcció lo
 títul d' un drama catalá.

RODAVLAS GIOR.

BALDUFA NUMÉRICA

- 3 5 —Nota musical.
- 9 6 7 —Carrer de Barña.
- 1 2 3 4 5 6 7 8 9 —Nom d' home.
- 1 2 6 6 9 3 4 2 —Carrer de Barña.
- 4 2 3 3 5 3 2 — « «
- 1 2 6 8 9 1 — « «
- 4 9 6 9 8 — « «
- 1 7 4 9 — « «
- 1 2 3 —Part del globo.
- 6 2 —Nota musical.
- 9 —Vocal.

PEP DEL POU.

GEROGLÍFICH

∴ +
 80000 r.
 16672 «
 + a
 8943
 694
 1000
 894
 11531

R. CAMPINS.

SOLUCIONS

À LO INSERTAT EN LO NÚMERO 405

Xarada.—A—ni—ma—la—da.
 Endevinallas.—1.ª: Fè; 2.ª: L' arbre d'
 una màquina; 3.ª: Que sigui apagat.
 Copa numérica.—Crisanto.
 Tarjeta.—Miel de la Alcarria.
 Geroglífich.—Lo ventre no admet ra-
 hons.